

ACADEMIA ROMÂNĂ, FILIALA CLUJ
CENTRUL DE STUDII TRANSILVANE
Str. Mihail Kogălniceanu nr. 12-14
400084 CLUJ-NAPOCA
ROMÂNIA
TEL.: (00 40) 264/446024
Tel./Fax: (00 40) 264/446064
Email: secretariat.cst@academia-cj.ro

Nr. 117 din 22 noiembrie 2022

Program de cercetare pentru perioada 2021-2025

Instrumente de lucru pentru istoria României. Transilvania

În cursul investigării oricărui subiect din domeniul istoriei, un rol esențial revine bibliografiei temei respective. Specialiștii români au fost permanent conștienți de importanța instrumentelor bibliografice, fapt demonstrat de existența a numeroase lucrări de acest gen, dintre care menționăm aici doar monumentalele *Bibliografia Istorică a României*, *Anuarul Istoriografic al României*, *Publicațiile Periodice Românești*, sau *Bibliografia Națională Română*. În ciuda acestui efort susținut, întins de-a lungul a zeci de ani, lipsesc încă instrumente care să ofere, exhaustiv și centralizat, informații despre actori importanți implicați în cercetarea românească în domeniul istoriei: revistele care au publicat sau încă publică articole de profil; instituțiile care au oferit sau care încă oferă cadrul pentru realizarea cercetărilor de istorie; istorici străini care au scris despre spațiul românesc. Acest program, inițiat de Secția de Științe Istorice și Arheologie a Academiei Române își propune să construiască aceste instrumente având în primul rând în vedere Transilvania: reviste și instituții asociate cu cercetarea istorică care au funcționat sau funcționează în spațiul transilvan, istorici străini care au scris despre Transilvania.

La necesitatea care a inspirat inițiativa creării acestor instrumente, se adaugă și provocările vremurilor actuale legate de accesibilitatea informației, de difuzarea acesteia prin intermediul internetului și al rețelelor sociale. Bibliotecile și instituțiile de cercetare românești au început să răspundă acestor provocări, furnizând pe site-urile proprii diverse instrumente (bibliografii, documente, lucrări de specialitate). Roadele acestor eforturi sunt, însă, încă departe de bibliografiile masive și complexe disponibile online mai ales în mediul academic occidental (menționăm aici, pentru exemplificare, doar *European Historical Bibliographies* care includ, pe site-ul dedicat, 17 bibliografii istorice naționale).

Rezultatele acestui program vor fi difuzate atât sub formă de volume tipărite, cât și prin intermediul site-ului CST, pentru a crește accesibilitatea acestora pentru publicul interesat. Intenționăm ca prin instrumentele construite în cadrul acestui program să contribuim la dezvoltarea infrastructurii de cercetare în domeniul istoriei, înțelegând prin aceasta seturi de instrumente științifice, resurse de cunoștințe, informații științifice structurate (Cf. Regulamentului UE, nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014).

Obiectivul principal al programului ***Instrumente de lucru pentru istoria României. Transilvania*** este acela de a pune la dispoziția specialiștilor și a publicului interesat, într-un mod cât mai accesibil, următoarele instrumente de lucru :

I. Repertoriul publicațiilor periodice din Transilvania dedicate, integral sau parțial, istoriei

Vor fi incluse toate publicațiile de acest fel care au apărut vreodată în spațiul la care ne referim, de la cele mai vechi, precum *Archivu pentru filologia si istoria* (1867-1871), *Familia* (1865-1944), *Cele Trei Crișuri* (1920-1944), *Țara Bârsei* (1929-1938) etc., până la cele publicate în perioada actuală. Vor fi avute în vedere atât publicațiile în limba română, cât și cele în maghiară și germană. Informațiile despre fiecare revistă vor fi cuprinse într-o fișă cu format standard, conținând informații precum: anul înființării, perioada și locul desfășurării activității, conducere, personalități implicate în activitatea revistei, profil etc.

La finalul proiectului, aceste fișe vor fi reunite într-un volum cu caracter enciclopedic (repertoriu). În paralel, informațiile referitoare la aceste reviste, pe măsură ce vor fi colectate, vor fi postate în secțiunea dedicată proiectului de pe site-ul Centrului de Studii Transilvane.

II. Repertoriul instituțiilor din Transilvania cu activitate de cercetare referitoare la istoria românească

Cercetarea istorică se desfășoară, în România, în cadrul a mai multor tipuri de instituții: facultăți de profil, institute și muzee de specialitate, direcții județene ale Arhivelor Naționale, biblioteci universitare etc. Vor fi avute în vedere, de asemenea, și instituții care au funcționat în sec. XIX-XX și care astăzi nu se mai află în activitate.

În cadrul acestui proiect, va fi realizat un repertoriu al acestor instituții care activează în Transilvania, care va include informații precum: anul înființării, perioada și locul desfășurării activității, conducere, personalități implicate în activitatea instituției, specificul activității, cele mai relevante informații obținute etc. Aceste date vor fi ordonate sub forma unor fișe standard.

La finalul proiectului, aceste fișe vor fi reunite într-un volum cu caracter enciclopedic (repertoriu). În paralel, informațiile referitoare la aceste instituții, pe măsură ce vor fi colectate, vor fi postate în secțiunea dedicată proiectului de pe site-ul Centrului de Studii Transilvane.

III. Repertoriul istoricilor străini care au scris despre Transilvania

Prezentul proiect își propune să centralizeze informații despre specialiști străini care au întreprins cercetări referitoare la istoria Transilvaniei, având în vedere date precum: identitatea autorului, parcursul profesional, tematica abordată în cercetările sale.

Durata proiectului: 5 ani (ian. 2021 – dec. 2025)

Activități care vor fi desfășurate în cadrul programului:

- Identificarea revistelor și a instituțiilor destinate să fie incluse în repertoriu (prin consultarea cataloagelor de bibliotecă, a bibliografiilor de specialitate și prin investigații în mediul online);
- Identificarea istoricilor străini care au scris despre Transilvania (prin consultarea cataloagelor de bibliotecă și a bazelor de date internaționale);
- Documentare în biblioteci și arhive referitoare la revistele și instituțiile din trecut, care nu mai sunt active;
- Contactarea revistelor și a instituțiilor active, pentru solicitarea informațiilor destinate să fie incluse în repertoriu; completarea acestora cu alte date considerate relevante de echipa proiectului;
- Colectarea de informații bio-bibliografice referitoare la istoricii străini;
- Redactarea informațiilor conform fișelor standard pentru reviste, instituții, respectiv istorici străini;
- Actualizarea permanentă a site-ului proiectului cu informații referitoare la progresul acestuia; postarea regulată a informațiilor despre revistele, instituțiile și istoricii la care se referă acest proiect (într-un format adaptat mediului online, diferit de cel destinat pentru tipar);
- Pregătirea pentru tipar a fișelor cu informații.

Rezultate scontate:

- Punerea la dispoziția specialiștilor și a publicului interesat a unor instrumente de lucru indispensabile pentru cercetarea istorică;
- Aducerea unei contribuții importante la mai buna cunoaștere a imaginii de ansamblu a cercetării istorice românești.
- Aducerea unei contribuții importante la consolidarea infrastructurii cercetării românești în domeniul istoriei.

Modalități de valorificare a rezultatelor:

- Publicarea repertoriilor sub forma unor volume tipărite;
- Diseminarea informațiilor prin intermediul site-ului și al social media;
- Prezentarea periodică a progresului realizat în proiect la conferințe, simpozioane și alte manifestări științifice;
- Redactarea de articole științifice referitoare la complexitatea și provocările construirii de instrumente bibliografice, articole destinate să fie publicate în *Transylvanian Review*, dar și în alte reviste prestigioase.

Resursa umană:

În realizarea acestui proiect vor fi implicați angajații Centrului de Studii Transilvane, în modul următor:

- *Departamentul Cercetare* va avea ca sarcină activitățile de documentare, colectare și centralizare a informațiilor. Colectivul de cercetători al CST dispune de cunoștințele de specialitate necesare (inclusiv cele referitoare la limbile izvoarelor – latină, paleografie chirilică etc.), precum și cele de limbi străine (engleză, franceză, italiană, maghiară, germană etc.) pentru a duce la bun sfârșit acest proiect.
- *Departamentul Redacție* se va implica în pregătirea informațiilor pentru publicare (tehoredactare, corectură, paginare, design). Colectivul din Redacție dispune de o bogată experiență în editarea și pregătirea pentru tipar a cărților,

revistelor și a altor materiale, experiență dobândită în cei aproape treizeci de ani de funcționare a editurii CST.

Obligațiile asumate în cadrul proiectului vor fi îndeplinite de către angajații Centrului de Studii Transilvane în contul salariilor pe anii 2021-2025.

Planul de cercetare pentru anul 2022

Denumirea proiectului: **Instrumente de lucru pentru istoria României. Transilvania – anul II**

Perioada de derulare: **4.01.2022-31.12.2022**

Coordonator: **C.Ș. I dr. Ioan Bolovan**

Colectivul de cercetare: C.Ș. I dr. Ioan Bolovan, C.Ș. I dr. Alexandru Simon, C.Ș. I dr. Daniela Mârza, CS II dr. Ana Sima, C.Ș. III dr. Florian Soporan, C.Ș. III dr. Marius-Robert Mihalache, C.Ș. III dr. Maria Ghitta, C.Ș. dr. Ferenc Páll-Szabó.

Obiectiv: îndeplinirea sarcinilor asumate pentru primul an al proiectului **Instrumente de lucru pentru istoria României**

Activități asociate cu îndeplinirea obiectivelor asumate:

- Stabilirea criteriilor după care vor fi selectate revistele destinate să fie incluse în repertoriu;

- Întocmirea listei revistelor destinate să fie incluse în repertoriu. Această activitate presupune interogarea unor surse precum: bibliografii de specialitate (cum ar fi, de exemplu, *Bibliografia Națională Retrospectivă a Periodicelor*, N. Hodoș, Al. Sadi Ionescu, *Publicațiunile periodice românești*, *Bibliografia Istorică a României*, *Bibliografia Națională Română* etc.), cataloage de bibliotecă, resurse online. Datorită intensificării caracterului interdisciplinar al cercetărilor din sfera științelor umaniste și sociale din ultima decadă, anticipăm că numărul acestor reviste va fi destul de mare; de asemenea, în rândul revistelor vechi, care și-au încetat activitatea, se numără reviste de cultură care au publicat de-a lungul anilor articole solide de istorie.

- Stabilirea criteriilor după care vor fi selectate instituțiile destinate să fie incluse în repertoriu;

- Întocmirea listei instituțiilor destinate să fie incluse în repertoriu. Această activitate presupune consultarea unor lucrări de istoriografie românească, a bibliografiilor de specialitate, a resurselor online.

- Stabilirea criteriilor după care vor fi selectați istoricii străini care au scris despre Transilvania și care urmează să fie incluși în repertoriu;

- Întocmirea listei istoricilor străini destinați să fie incluși în repertoriu. Această activitate presupune consultarea bazelor de date internaționale cu articole și cărți de istorie, a bibliografiilor internaționale, a cataloagelor de bibliotecă, a bibliografiilor românești etc.

- Stabilirea formatului în care informațiile acumulate în cadrul proiectului vor fi postate pe site-ul CST.

- Participări la conferințe, redactarea de articole științifice referitoare la tema proiectului.

Rezultate scontate: configurarea cadrului metodologic pentru activitățile incluse în proiect.

Bugetul solicitat: obligațiile asumate în cadrul primului an al proiectului vor fi îndeplinite de către angajații Centrului de Studii Transilvane în contul salariilor pe anul 2022.

Logistică: 7000 lei pentru refacerea site-ului CST.

Centrul Studii Transilvane
Coordonator activități
C.S.I IOAN BOLOVAN
Membru corespondent al Academiei Române

